

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Bankų veiklos apžvalga

2021 m. / I ketv.

BANKŲ VEIKLOS APŽVALGA
Serija „Finansų rinkos dalyvių veikla“
2021 m. / I ketv.

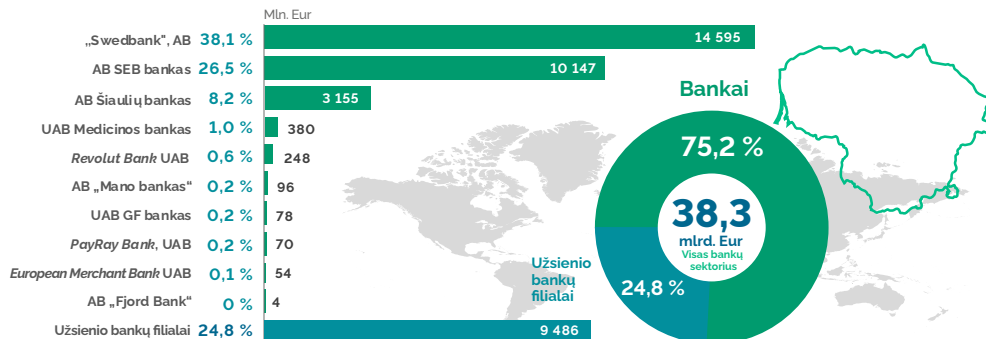
ISSN 2335-8319 (online)

Rinkos dalyviai

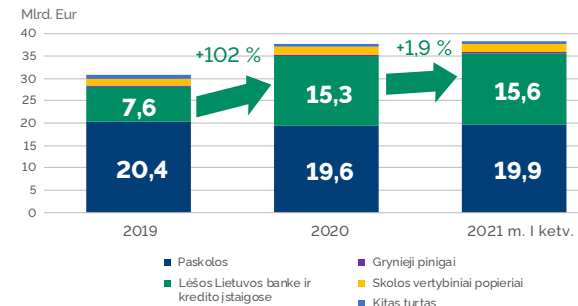

Turtas

Rinkos dalys pagal turta

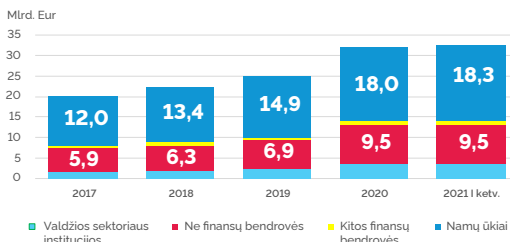
Bankų sektoriaus turto struktūra

» Indėliai ir toliau laikomi centriname banke ir kredito įstaigose

Indėlių ir paskolų dinamika Lietuvoje

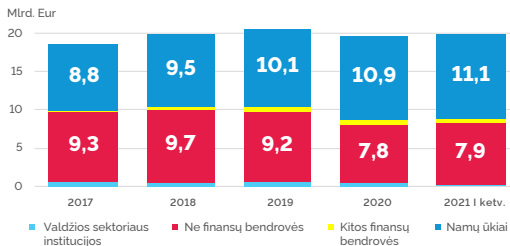
Indėliai

+1,9 % Namų ūkiai

» Indėliai toliau augo, tačiau augimo tempas pradeda lėtėti

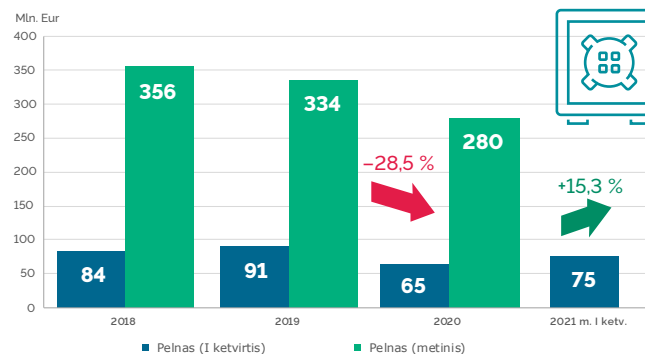
Paskolos

+2,4 % Būsto paskolos

» Būsto paskolos per ketvirtį išaugo 209 mln. Eur, arba 2,4 %

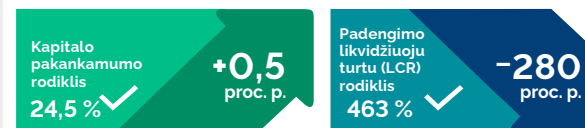
Pelnas

» Bankai uždirbo beveik 10 mln. Eur daugiau dėl paskolų vertės sumažėjimo išlaidų atkūrimo

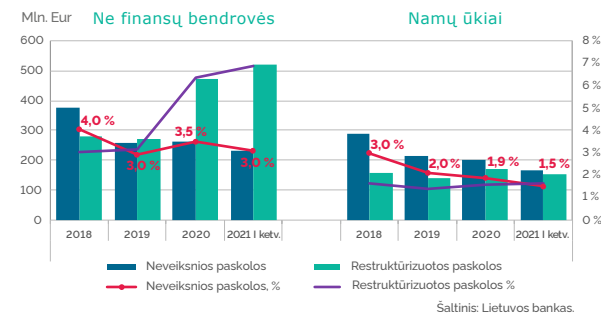
Paskolų vertės atkūrimas (pokytis per metus) +21,3 mln. Eur

Veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymas

» Bankų kapitalo pakankamumo lygis ir toliau yra aukštas, likvidumo situacija – labai gera

Paskolų kokybė 2018–2021 I ketv.

» Paskolų kokybės rodikliai gerėja, tačiau neapibrėžtumai dėl paskolų portfelio kokybės išlieka

2021 m. pirmąjį ketvirtį bankų sektorius toliau buvo stabilus ir dirbo pelningai. Klientų indėliai bankuose toliau augo, o bankai toliau didino likvidžiojo turto atsargas. Ūgtelėjo ir paskolų portfelis dėl didėjusių tiek būsto paskolų, tiek ne finansų įmonių paskolų. Dėl situacijos, susijusios su COVID-19 pandemija, tolesnėje perspektyvoje vis dar yra neapibrėžtumo dėl paskolų portfelio kokybės – tai gali turėti įtakos ir bankų sektoriaus veiklos rezultatams.

Bankų sektoriaus turtas 2021 m. pirmąjį ketvirtį išaugo 568 mln. Eur, arba 1,5 proc., ir sudarė 38,3 mlrd. Eur.

Per ketvirtį labiausiai padidėjo bankų suteiktos paskolos, panašiai – ir bankų likvidžiosios lėšos, todėl nefiksuota esminių bankų turto struktūros pokyčių. Per ketvirtį bankų lėšos, laikomos centriniame banke, išaugo 1,6 mlrd., o lėšos kredito įstaigose sumažėjo 1,3 mlrd. Eur. Iš viso 2021 m. balandžio 1 d. bankai Lietuvos banke laikė net 13,6 mlrd., o kredito įstaigose – 2 mlrd. Eur lėšų, taip pat jie turėjo beveik 0,5 mlrd. Eur grynujų pinigų. Taigi bankai ir toliau palaiko perteklinį likvidumą, nes šios likvidžiosios lėšos (gryniesi pinigai, lėšos centriniame banke ar kitose kredito įstaigose) sudaro net 41,9 proc. bankų turto. Bankų skolos vertybinių popierių portfelis per ketvirtį ūgtelėjo nedaug (15 mln. Eur) ir siekdamas 1,8 mlrd. Eur sudarė 4,8 proc. bankų turto.

Įsipareigojimai didėjo dėl tebeaugusių indėlių. Bankai toliau veiklą finansuoja klientų indėliais: net 91 proc. bankų įsipareigojimų sudarė klientų indėliai, o įsipareigojimai kredito įstaigoms (daugiausia patronuojantiems bankams) – tik 3,4 proc. visų įsipareigojimų. Kadangi indėliai augo sparčiau nei bankų paskolų portfelis, paskolų ir indėlių santykis per ketvirtį sumažėjo dar 0,4 proc. punkto – iki 61 proc.

Klientams suteiktos paskolos sudarė didžiausią bankų turto dalį – 51,9 proc., jų dalis bankų turte pirmąjį šių metų ketvirtį padidėjo nežymiai (0,1 proc. punkto). Paskolų portfelis išaugo 319 mln. Eur (1,6 %) – iki 19,9 mlrd. Eur. Prasidėjus pandemijai besitraukęs ne finansų bendrovių paskolų portfelis išaugo 105 mln. Eur (1,3 %) – iki 7,9 mlrd. Eur. Didžiausią įtaką tam turėjo 101 mln. Eur padidėję nekilnojamojo turto operacijų sektoriuje veikiančių įmonių įsipareigojimai. Būsto paskolos augino namų ūkių portfelį, kuris per ketvirtį padidėjo 199 mln. Eur (1,8 %) – iki 11,1 mlrd. Eur.

Vis dar yra neapibrėžtumo dėl paskolų portfelio kokybės. Neveiksnių paskolų dalis sumažėjo 0,16 proc. punkto – iki 2,05 proc., o tokių paskolų likutis buvo 14 proc. mažesnis nei metų pradžioje. Paskolų, kurių kredito rizika nuo pirminio pripažinimo reikšmingai padidėjo, apimtis beveik nepasikeitė – sudarė 9 proc. portfelio. Tiesa, įmonių paskolų portfelyje ši dalis sumažėjo, o namų ūkių paskolų portfelyje išaugo. Paskolų ir specialiųjų atidėjinių santykis sumažėjo 0,03 proc. punkto ir ketvirčio pabaigoje sudarė 1,01 proc. Tačiau 2020 m. pabaigoje šiek tiek sumažėjusi restruktūrizuotų (angl. *forborne*) paskolų apimtis 2021 m. pirmąjį ketvirtį dėl įmonių paskolų pertvarkymo vėl padidėjo 0,40 proc. punkto – iki 3,48 proc. viso paskolų portfelio. Be to, pradelstų iki 90 d. paskolų dalis, nors vis dar nedidelė, per ketvirtį ūgtelėjo tiek verslo, tiek namų ūkių portfeliuose.

Per ketvirtį klientų indėliai bankuose padidėjo 725,6 mln. Eur (2,3 %) – iki 32,6 mlrd. Eur. Labiausiai augo namų ūkių indėliai (1,9 %) ir kitų finansų bendrovių indėliai (41,2 %.), o anksčiau augę ne finansų bendrovių indėliai per ketvirtį šiek tiek sumažėjo (0,1 %), įmonėms pradėjus pirkti atsargas. Pastebėtina, kad namų ūkių ir ne finansų įmonių indėlių metinis prieaugis pradeda lėtėti, o išaugęs importas ir atsigaunantis namų ūkių vartojimas ateityje turėtų dar labiau pristabdyti indėlių augimą.

Šių metų pirmojo ketvirčio Lietuvos bankų sektoriaus uždirbtas pelnas (74,9 mln. Eur) buvo beveik 10 mln. Eur, arba 15,3 proc., didesnis negu 2020 m. tą patį laikotarpį. Pelningai dirbo 12 bankų ar užsienio bankų filialų, nuostolingai – 4 bankai. Pažymėtina, kad visi nuostolingai dirbę bankai bendrai patyrė 1,5 mln. Eur nuostolį, šie rinkos dalyviai bankinę veiklą yra pradėję palyginti neseniai, 2019 arba 2020 m., jų išlaidos viršija gautas pajamas.

Bankų veiklos teigiamam rezultatui didžiausią įtaką darė paskolų vertės sumažėjimo išlaidų atkūrimas, dėl kurio bankai gavo 6,1 mln. Eur pajamų, o prieš metus patyrė 15,2 mln. Eur išlaidų dėl sumažėjusios paskolų vertės. Bankų grynujų palūkanų ir grynujų paslaugų bei komisinių pajamos 2021 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, beveik nepakito: grynosios palūkanų pajamos sumažėjo 0,4 mln. Eur, arba 0,3 proc., o grynosios paslaugų bei komisinių pajamos išaugo tik 43 tūkst. Eur, arba 0,1 proc. Nors bankų administracinės išlaidos padidėjo 52,2 mln. Eur (56,1 %), tačiau šį augimą nulėmė vieno rinkos dalyvio reikšmingai išaugusios administracinės išlaidos, kurios anksčiau buvo įtraukiamos į patronuojančiojo banko balansą. Pašalinus šį veiksnį, bankų administracinės išlaidos 2021 m. pirmąjį ketvirtį, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, padidėjo 9,3 mln. Eur (10,6 %).

Nors bankų 2021 m. pirmojo ketvirčio pelnas ir ūgtelėjo, tačiau bankų pelningumo ir efektyvumo rodikliai smuktelėjo ir dėl nekitusių pajamų, ir dėl augusių administracinių išlaidų. Efektyvumo rodiklis, rodantis išlaidų ir pajamų santykį, 2021 m. balandžio 1 d. sudarė 63,4 proc., per metus jo reikšmė padidėjo (pablogėjo) 12,6 proc. punkto, tad Lietuvos bankų sektoriaus efektyvumas Europos Sąjungos kontekste, tikėtina, taip pat pablogės. Turto grąža, 2021 m. balandžio 1 d. duomenimis, palyginti su laikotarpiu prieš metus, sumažėjo 0,05 proc. punkto (iki 0,79 %), nuosavybės grąža – 1,3 proc. punkto (iki 9,8 %).

Bankų kapitalo pakankamumo lygis toliau didėjo ir tebėra aukštas. Tvarų bankų kapitalo pakankamumo rodiklio užtikrinimą lėmė tai, kad Europos Centrinis Bankas (ECB) dar 2020 m. pabaigoje rekomendavo visiems bankams apsvarstyti galimybę nepaskirstyti dividendų ir nustatė ribojimus dividendų mokėjimui iš sukaupto 2019–2020 m. pelno. Jis pabrėžė, kad bankų, ketinančių mokėti dividendus, veikla turi būti pelninga, o kapitalo raida yra stabili, ir turi suderinti su kompetentinga priežiūros institucija. Atsižvelgdami į ECB rekomendaciją, dividendus už 2020 m. mokėjo tik 2 ECB tiesiogiai prižiūrimi bankai (AB SEB bankas – 47 mln. Eur (50 % 2020 m. pelno) ir AB Šiaulių bankas – 3,3 mln. Eur (7,7 % 2020 m. pelno), o visi kiti bankai nutarė dividendų nemokėti. Taigi bankai didžiąją 2020 m. dalį uždirbto pelno skyrė kapitalui stiprinti, o bankų kapitalo bazei išaugus 256 mln. Eur, bankų kapitalo pakankamumo rodiklis padidėjo 2,2 proc. punkto – iki 24 proc. 2021 m. balandžio 1 d. duomenimis, bankų kapitalo pakankamumo rodiklis dar ūgtelėjo ir sudarė 24,5 proc. Lietuvoje veikiančiuose bankuose dominuoja tik aukščiausio lygio kapitalo priemonės: bendro 1 lygio nuosavo kapitalo (CET1) rodiklis sudarė net 24,2 proc. Lietuvos bankų sektoriui būdingas ir aukštas sverto rodiklio lygis – 7,35 proc.

Visi bankai vykdė jiems nustatytus individualius kapitalo pakankamumo reikalavimus, o bankų likvidumo situacija tebėra labai gera. 2021 m. pirmąjį ketvirtį bankai šiek tiek optimizavo likvidumą – aukščiausias euro zonoje buvęs bankų sektoriaus padengimo likvidžiuoju turto rodiklis (angl. *liquidity coverage ratio*, LCR) sumažėjo nuo 743 iki 463 proc., tačiau vis dar daugiau kaip keturis kartus viršijo nustatytą minimumą. Bankų sektoriaus LCR rodiklio sumažėjimą nulėmė vienkartinės piniginių srautų persikirstymo operacijos atskiruose bankuose. Toliau augo klientų indėliai, o kreditavimas daugumoje bankų vis dar buvo sulėtėjęs, todėl bankai toliau didino likvidžiojo turto atsargas.

Šiuo metu Lietuvoje banko arba specializuoto banko licencijas turi 12 bankų, o kaip užsienio bankų filialai veikia 6 bankai. 2021 m. pradžioje specializuoto banko licencija buvo išduota UAB „SME Digital Financing“, kuri pradėjo specializuoto banko veiklą prieš kelias savaites, o dar vienas specializuotas bankas „Crius LT“, UAB, irgi ruošiasi veiklos startui. Taip pat Lietuvos bankas kartu su ECB nagrinėja dar 8 paraiškas gauti specializuoto banko licenciją.

Bankų sektorius tebėra koncentruotas, tačiau naujieji rinkos dalyviai didino turimą turtą. Didžiausi bankai AB SEB bankas ir „Swedbank“, AB, užima 64,6 proc. rinkos, o užsienio bankų filialai, tarp kurių dominuoja *Luminor Bank AS* Lietuvos skyrius, užima 24,8 proc. rinkos. Per pastaruosius keletą metų veiklą pradėję 6 bankai pirmąjį ketvirtį augino užimamą rinkos dalį ir šiuo metu užima 1,4 proc. rinkos pagal turtą (prieš ketvirtį – 0,9 % rinkos).

Lietuvos banko interneto svetainėje kas ketvirtį viešai skelbiama informacija apie kiekvieno banko pagrindinius veiklos rodiklius ir veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymą. Minėtą informaciją rasite [čia](#).

Priedas. Pagrindiniai bankų sektoriaus rodikliai¹

1 lentelė. Pagrindiniai balanso ataskaitos straipsniai

Eil. nr.	Rodiklis	2020 04 01, mln. Eur	2021 01 01, mln. Eur	2021 04 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
1.	Turtas	31 305,6	37 745,4	38 313,4	1,5	22,4
1.1.	Skolos vertybiniai popieriai	1 247,6	1 829,1	1 844,2	0,8	47,8
1.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai	118,7	110,8	97,0	-12,4	-18,3
1.3.	Išvestinės finansinės priemonės	60,1	58,7	62,4	6,2	3,8
1.4.	Grynieji pinigai	466,8	447,5	456,7	2,1	-2,2
1.5.	Lėšos centriniuose bankuose	7 543,9	11 975,2	13 581,4	13,4	80,0
1.6.	Lėšos kredito įstaigose	814,5	3 349,7	2030,0	-39,4	149,2
1.7.	Klientams suteiktos paskolos (su lizingu)	20 583,3	19 554,2	19 873,0	1,6	-3,5
1.7.1.	Valdžios sektoriaus institucijoms	492,8	342,4	323,7	-5,5	-34,3
1.7.2.	Kitoms finansų bendrovėms	564,3	525,5	558,9	6,4	-1,0
1.7.3.	Ne finansų bendrovėms	9 246,3	7 800,6	7 905,6	1,3	-14,5
1.7.4.	Namų ūkiams	10 279,8	10 886,0	11 084,8	1,8	7,8
1.7.4.1.	iš jų paskolos būstui įsigyti	8 251,5	8 816,7	9 025,8	2,4	9,4
1.8.	Kitos turto pozicijos	470,7	420,2	368,6	-12,3	-21,7
2.	Įsipareigojimai ir nuosavybė	31 305,6	37 745,4	38 313,4	1,5	22,4
2.1.	Centrinių bankų indėliai	49,4	179,6	179,4	-0,1	263,4
2.2.	Įsipareigojimai kredito įstaigoms	1 522,6	1 748,4	1 119,6	-31,4	-21,2
2.3.	Išvestinės finansinės priemonės	64,6	74,0	54,6	-26,2	-15,6
2.4.	Indėliai	25 386,6	31 861,6	32 587,2	2,3	28,4
2.4.1.	Valdžios sektoriaus institucijų	2 683,1	3 618,2	3 689,6	2,0	37,5
2.4.2.	Kitų finansų bendrovių	785,5	782,7	1 110,6	41,2	40,8
2.4.3.	Ne finansų bendrovių	6 999,0	9 496,6	9 489,0	-0,1	35,6
2.4.4.	Namų ūkių	14 919,1	17 964,1	18 303,1	1,9	22,7
2.5.	Išleisti skolos vertybiniai popieriai	22,5	22,2	22,5	1,3	0,1
2.6.	Kitos įsipareigojimų pozicijos	2 069,5	1 420,5	1 777,8	25,2	-14,1
2.7.	Nuosavybė	2 190,4	2 439,0	2 492,3	2,2	13,8

Šaltinis: Lietuvos bankas.

¹ Bankams dėl svarbių prielaidų pakoregavus ataskaitas, apžvalgos duomenys po šios datos gali būti atnaujinami.

2 lentelė. Pagrindiniai pelno (nuostolio) ataskaitos straipsniai

Eil. nr.	Rodiklis	2020 04 01, mln. Eur	2021 01 01, mln. Eur	2021 04 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
3.	Einamųjų metų pelnas	65,0	279,7	74,9	-	15,3
3.1.	Grynosios palūkanų pajamos	129,5	526,1	129,1	-	-0,3
3.2.	Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	55,8	232,6	55,9	-	0,1
3.3.	Administracinės išlaidos	93,1	375,4	145,3	-	56,1
3.4.	Paskolų vertės sumažėjimas	15,2	56,9	-6,1	-	-140,3

Šaltinis: Lietuvos bankas.

3 lentelė. Kiti bankų veiklos rodikliai

Eil. nr.	Rodiklis	2020 04 01, mln. Eur	2021 01 01, mln. Eur	2021 04 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc. p.	Pokytis per metus, proc. p.
4.	Kapitalo pakankamumo rodiklis	23,13	21,76	24,52	0,54	1,39
5.	1 lygio kapitalo pakankamumo rodiklis	22,75	21,41	24,20	0,57	1,45
6.	Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis	303,37	743,25	463,46	-279,79	160,09
7.	Sverto rodiklis	8,17	7,44	7,35	-0,09	-0,82
8.	Grynoji palūkanų marža	1,66	1,58	1,34	-0,24	-0,32
9.	Turto grąža	0,84	0,82	0,79	-0,03	-0,05
10.	Nuosavybės grąža	11,06	10,71	9,77	-0,94	-1,29
11.	Efektyvumo rodiklis	50,79	48,71	63,43	14,72	12,64
12.	Neveiksnios skolos priemonės	1,73	1,28	1,08	-0,20	-0,65

Šaltinis: Lietuvos bankas.